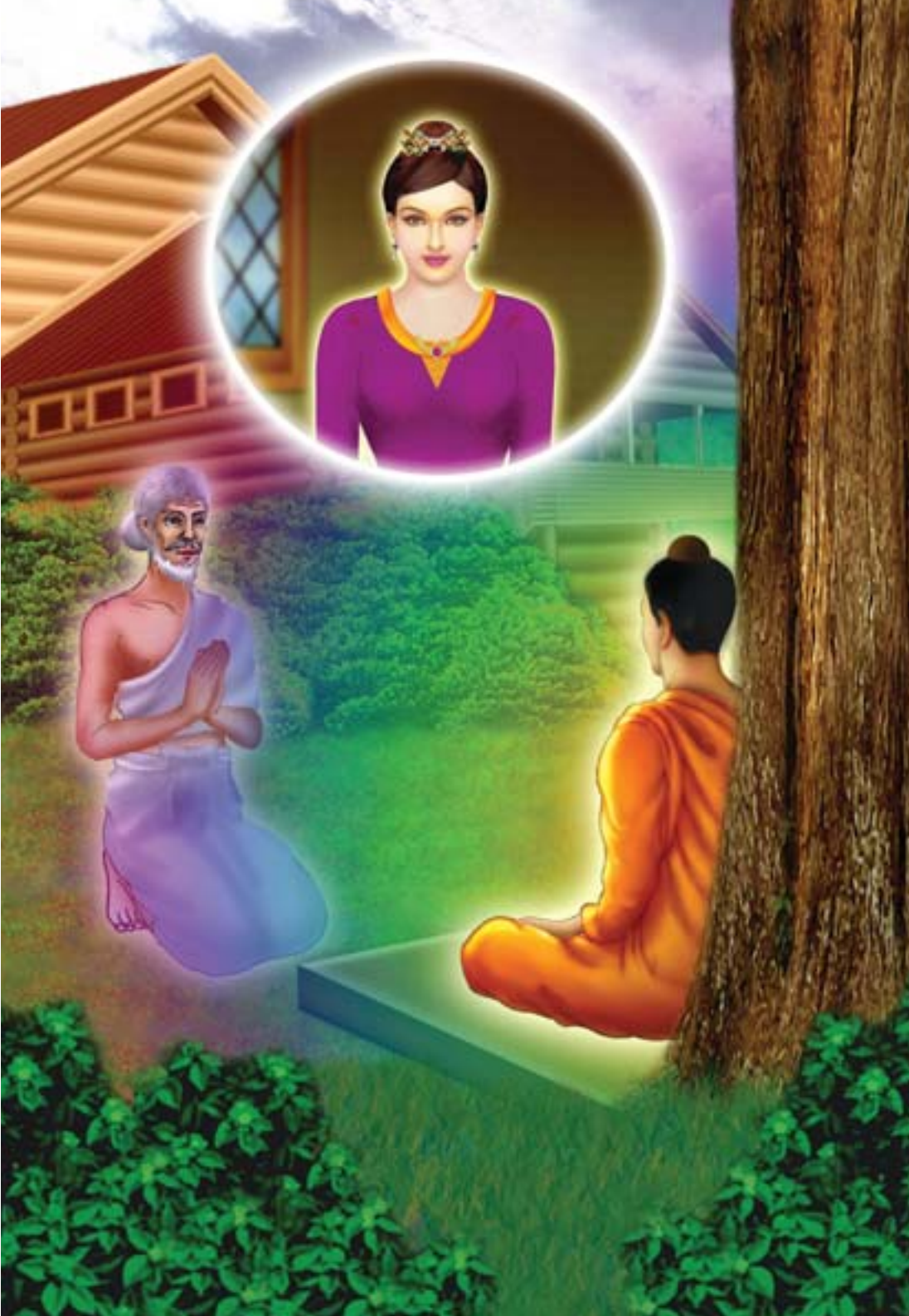

พ ร ะ พุ ท ธิ คุ ณ
ต อ น ผู้ ไ ก ล จ า ก กิ เ ล ส

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นที่พึ่ง ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับ
กับกิเลสใด และไม่ทรงประกอบด้วยโทษใด เชื่อว่าทรงไกลจาก
กิเลสและโทษนั้น เพราะเหตุนี้ จึงปรากฏพระนามว่า อรห

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๓๕

ความปรารถนาของมวลมนุษยชาติ ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ไม่มีใครรู้ว่า สันติสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ไหน มีลักษณะอย่างไร จะเข้าถึงได้อย่างไร จนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบหนทางสายกลาง และพบว่าโลกจะมีสันติสุข ต่อเมื่อมนุษย์ทุกคนได้ตั้งใจปฏิบัติธรรม จนเข้าถึงสันติสุขภายใน ซึ่งเป็นแหล่งแห่งความสุขที่แท้จริง และสันติสุขภายในนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของสันติสุขภายนอก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงมีพระคุณยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ใครๆ จะพรรณนาให้หมดได้ บัณฑิตในกาลก่อนจึงมักกล่าวพระคุณไว้โดยย่อ ๔ ประการ โดยเรียบเรียงเป็นบทสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธคุณให้เราสวดกันว่า “อรหํ สมมาสมพุทโธ วิชาจรณสมปันโน” เป็นต้น

อรหํ แปลว่า ไกล คือ ไกลจากกิเลส หรือพ้นจากกิเลส ซึ่งตรงข้ามกับปุถุชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลส บัณฑิตในกาลก่อนท่านจึงนำมากล่าวเป็นคาถาว่า

“โส ตโต อารกา นาม ยสฺส เยนาสมฺจิตตา

อสมฺจติ จ โทเสหิ นาโถ เตนารหํ มโต

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นที่พึ่ง ไม่ทรงเกี่ยวข้อง

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๐

กับกิเลสใด และไม่ทรงประกอบด้วยโทษใด ชื่อว่าทรงไกลจากกิเลสและโทษนั้น เพราะเหตุนั้น จึงปรากฏพระนามว่า อรหฺ”

เพราะพระองค์ทรงไกลจากกิเลส มีใจใสบริสุทธิ์ผุดผ่อง จึงทรงมั่นคง ไม่หวั่นไหวในอภิวรรณ และอนิวัตรธรรมที่มากกระทบ คือไม่ทรงยินดีในสิ่งที่น่าปรารถนา และไม่ทรงยินร้ายในสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ดังเช่น ครั้งหนึ่งที่พระนางมาคันธียาว่าจ้างให้ชาวเมืองโกลัมพี ตามด่าว่าพระองค์อย่างรุนแรงในทุกหนทุกแห่งที่เสด็จไปถึง เรื่องมีอยู่ว่า

*มีธิดาของพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ **มาคันธียา** เป็นหญิงงามเหมือนเทพอัปสร เป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งหลาย แต่บิดาของนางหวงลูกสาวมาก ไม่ยอมยกนางให้ใคร วันหนึ่งพระบรมศาสดาทรงตรวจดูอุปนิสัยของเวไนยสัตว์ ที่พระองค์จะโปรด ได้ทรงเห็นอุปนิสัยแห่งอนาคามีผลของมาคันธียาพราหมณ์ และพราหมณี คือ พ่อแม่ของนางมาคันธียา จึงเสด็จไปสู่ที่บูชาไฟของพราหมณ์ พราหมณ์เห็นความงามแห่งพระลักษณะของพระพุทธเจ้า ถึงกับตกตะลึง คิดว่า คนนี้แหละที่จะคู่ควรกับธิดาของเรา จึงกราบทูลว่า “ท่านสมณะ ข้าพเจ้าจะยกธิดา

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๑

ให้ท่าน ท่านอย่าเพิ่งไปไหนนะ จงรอจนกว่าข้าพเจ้าจะกลับมา”

พระบรมศาสดาทรงนิ่งเฉย ไม่ตรัสอะไร ฝ่ายพราหมณ์รีบกลับบ้านของตน เพื่อพาธิดาพร้อมด้วยนางพราหมณี ไปยังที่ที่ตนพบพระบรมศาสดา แต่เมื่อไปถึง กลับไม่พบพระองค์ พบแต่รอยพระบาทซึ่งทรงอธิษฐานประทับไว้ นางพราหมณีเป็นคนรู้วิชาทำนายลักษณะทันทีที่เห็นรอยพระบาทก็บอกสามีว่า “รอยเท้านี้ไม่ใช่รอยเท้าของคนบริโภคมาม” แต่พราหมณ์ไม่สนใจคำของภรรยา เทียวตามหาพระศาสดาจนพบ เมื่อพบพระองค์แล้ว จึงกล่าวว่า “ท่านสมณะ เราจะให้ธิดาแก่ท่าน”

พระบรมศาสดาไม่ได้ทรงตอบรับหรือปฏิเสธ แต่ตรัสเล่าถึงชีวิตของพระองค์ที่เสด็จออกผนวช เพื่อแสวงหาทางหลุดพ้น และในที่สุดก็ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีธิดามารทั้งหลายมาประเล้าประโลม แต่ไม่สามารถทำให้พระองค์หวนไหวได้ พระองค์ตรัสว่า “เมื่อก่อนเราได้เห็นธิดามารทั้งสามที่งดงามประดุจแห่งทองคำ ที่ไม่แปดเปื้อนด้วยสิ่งโสโครก แต่เราไม่ได้พอใจในกามคุณเลย เหตุไฉนเราจะมาพอใจในสรีระแห่งธิดาของท่าน ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งโสโครก คืออาการ ๓๒ เหมือนหม้อใส่ของไม่สะอาด มองดูงามแต่ภายนอกเล่า เราไม่ปรารถนาที่จะแตะต้องสรีระแห่งธิดาของท่านแม้ด้วยเท้า”

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๒

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พราหมณ์และพราหมณีคลายความยึดมั่นในสังขารร่างกาย มีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระอนาคามี แต่นางมาคันทียาผู้เป็นธิดา กลับผูกอาฆาตพระองค์ว่า “ถ้าสมณะไม่ต้องการเรา ก็ควรกล่าวเพียงว่าตนไม่ต้องการ แต่กลับกล่าวหาเราว่าเต็มไปด้วยสิ่งโสโครก เอาเถอะ เมื่อใดที่เรามียศศักดิ์จะได้รู้จัก” พราหมณ์ได้พานางมาคันทียาไปฝากไว้กับนายจุฬามาคันทียะ ซึ่งเป็นน้องชายของตน จากนั้นทั้งสองสามีภรรยาพากันไปบวชในสำนักพระศาสดา ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานกายอรหัตต์เป็นพระอรหันต์ ฝ่ายนายจุฬามาคันทียะคิดว่า “หลานสาวของเราไม่เหมาะกับคนธรรมดาสามัญเลย เหมาะสมแก่พระราชาท่านั้น” จึงพานางไปกรุงโกสัมพี แต่งกายด้วยเครื่องประดับอย่างงดงาม และถวายแด่พระเจ้าอุเทน พระเจ้าอุเทนได้อภิเษกนางเป็นอัครมเหสี และให้หญิง ๕๐๐ คน เป็นบริวาร

วันหนึ่ง พระนางมาคันทียาเสด็จออกจากปราสาท เห็นหญิงบริวารของพระนางสามาวดี ซึ่งเป็นอัครมเหสีอีกองค์หนึ่งของพระเจ้าอุเทน ยืนถวายบังคมบูชาพระบรมศาสดาทางช่องหน้าต่าง นางรู้ว่า พระนางสามาวดี และหญิงบริวารทั้ง ๕๐๐ เป็นผู้มีความเคารพเลื่อมใสในพระบรมศาสดา จึงคิดว่า ถึงเวลาที่จะแก้แค้นพระบรมศาสดาแล้ว และหญิงเหล่านี้เป็นอุปัฏฐายิกา จึงควรได้รับกรรมด้วย

พระพุทธรูป ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๓

พระนางมาคันธียาจึงไปกราบทูลยุยงพระเจ้าอุเทนว่า “หญิง ๕๐๐ คน รวมทั้งพระนางสามาดี ประสงค์ร้ายต่อพระองค์ พระองค์จะต้องสวรรคตใน ๒-๓ วันนี้เป็นแน่” พระราชาไม่ทรงเชื่อ แม้พระนางมาคันธียากราบทูลอีกถึง ๓ ครั้ง ก็ไม่อาจยุยงได้สำเร็จ

นางจึงให้ค่าจ้างแก่ชาวเมืองทั้งหลาย รวมทั้งทาส และกรรมกร ให้ตามด่าพระบรมศาสดา เพื่อให้พระองค์หนีออกไปจากเมืองนี้ พวกชาวเมืองที่ไม่มีชื่อเสียงในพระรัตนตรัย ต่างติดตามด่าพระบรมศาสดา ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ไหน ก็ตามไปด่าพระองค์ด้วยถ้อยคำหยาบคาย เป็นต้นว่า “เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นพาล เจ้าเป็นคนบ้า เจ้าเป็นอูฐ เจ้าเป็นวัว เจ้าเป็นลา เจ้าเป็นสัตว์นรก เจ้าเป็นสัตว์เดรัจฉาน สุกตិของเจ้าไม่มี เจ้ามีทุกตติเป็นที่ไปอย่างเดียว”

พระอานนทฺ์รู้สึกไม่สบายใจ จึงกราบทูลพระบรมศาสดา ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชาวเมืองนี้มารุมด่าเรา เราไปจากที่นี่กันเถิด” พระพุทธองค์ตรัสถามว่า “จะไปที่ไหนล่ะ อานนทฺ์” พระอานนทฺ์ตอบว่า “ไปเมืองอื่นพระเจ้าข้า” พระองค์ถามอีกว่า “ถ้าชาวเมืองนั้นด่าอีก แล้วเราจะไปที่ไหนอีกเล่า อานนทฺ์” พระอานนทฺ์ตอบว่า “ไปสู่เมืองอื่นอีกพระเจ้าข้า” พระบรมศาสดา จึงตรัสว่า “อานนทฺ์ การทำอย่างนี้ไม่ควร เหตุเกิดขึ้นที่ไหน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้ไกลจากกิเลส

๔๔

ควรให้เหตุผลในที่นั้นก่อน แล้วจึงไปที่อื่น พวกที่ดำเราเป็นใครกัน” พระอานนท์ตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ คนทุกคนรวมทั้งพวกทาส และกรรมกร พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสว่า “อานนท์ ช้างศึก เมื่อก้าวลงสู่สนามรบ ย่อมต้องอดทนต่อลูกศรที่มาจากทิศทั้งสี่ ฉนฺได การอดทนต่อถ้อยคำของคนทุศีล เป็นภาระของเรา ฉนฺนั้น” ทรงบอกพระอานนท์ว่า “อานนท์ คนเหล่านั้นจะดำเราได้เพียง ๗ วันเท่านั้น ในวันที่ ๗ จะต้องนั่ง เพราะเหตุที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมไม่เกิน ๗ วัน” พอครบ ๗ วัน เรื่องทุกอย่างก็สงบลงตามพุทธพยากรณ์ทุกอย่าง

จะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์ไม่เคยหวั่นไหวต่อสิ่งใด ทรงมีเป้าหมายเป็นหลัก อุปสรรคเป็นรอง เพราะทรงเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมกายอรหัต ขจัดกิเลสอาสวะได้หมดจด ล้นเชื้อไม่เหลือเศษ เพราะฉะนั้นผู้รู้ทั้งหลายจึงขนานนามพระองค์ว่า อรหํ ผู้ไกลจากกิเลส ผู้ควรแก่การเคารพ เทิดทูนอย่างยิ่ง และเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริงของเราทั้งหลาย ดังนั้นอย่าได้ประมาท ให้หมั่นสั่งสมบุญบารมี ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายตามพระองค์ให้ได้

